

Ranking
zawodów deficytowych
i nadwyżkowych
w powiecie pilskim za 2008 r.

Spis treści:

Wstęp	
1. Analiza bezrobocia według grup zawodowych	4
2. Bezrobocie według zawodów i specjalności	9
3. Oferty pracy według grup zawodów	13
4. Oferty pracy według zawodów i specjalności	15
5. Zawody deficytowe i nadwyżkowe	20
5.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o średni miesięczny deficyt oraz nadwyżkę podaży i popytu siły roboczej	20
5.2. Zawody nadwyżkowe i deficytowe wg wskaźnika intensywności nadwyżki oraz deficytu	23
5.3. Wskaźnik długotrwałego bezrobocia w zawodzie	26
5.4. Bezrobocie wg zawodów z uwzględnieniem sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności	28
6. Wnioski	31

W s t ę p

Wyniki monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie pilskim za 2008 r. przedstawiono w postaci raportu rocznego składającego się z jednej części – diagnostycznej, dla opracowania której źródłem informacji były dane zawarte w załącznikach 2 i 3 do sprawozdania MPiPS-01, tj.:

- „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za II półrocze 2008 r.”,
- „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan za II półrocze 2008 r.”.

Część II raportu za 2008 r. prognostyczna - opracowana zostanie w terminie późniejszym, po przeprowadzeniu przez Główny Urząd Statystyczny sondażowych badań ankietowych wśród pracodawców województwa wielkopolskiego.

W niniejszym raporcie za 2008 r. analizie poddano dynamikę zmian liczby bezrobotnych, uwzględniając przy tym napływ nowo rejestrujących się, długotrwałość zjawiska bezrobocia oraz zapotrzebowanie na pracę – w ujęciu zawodowym.

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy opracowano posługując się nazwami grup zawodów i specjalności, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2004 r., nr 265, poz. 2644, z późn. zm.).

Analizą objęto grupy wielkie (kod 1-cyfrowy) i zawody (kod 6-cyfrowy).

Raport składa się z następujących rozdziałów:

- I – Analiza bezrobocia wg zawodów,
- II – Analiza ofert pracy wg zawodów,
- III – Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Raport kończą wynikające z analizy wnioski.

Głównymi użytkownikami raportu będą:

- Powiatowy Urząd Pracy,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu,
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej,
- lokalne władze oświatowe i dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych,
- instytucje szkoleniowe zainteresowane współdziałaniem na rynku pracy.

1. Analiza bezrobocia według grup zawodowych

Na koniec 2008 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pile zarejestrowanych było 3.975 bezrobotnych, tj. o 1.407 osób (26,1%) mniej wobec stanu na koniec grudnia 2007 r.

Stopa bezrobocia na koniec 2008 r. osiągnęła poziom 7,4%. W porównaniu do sytuacji z 2007 r. wartość tego wskaźnika spadła o 2,5 punktu procentowego.

W końcu 2008 r. wśród ogółu bezrobotnych 3.123 osoby (78,6%) posiadały zawód. W porównaniu do stanu z końca 2007 r. liczebność tej grupy zmniejszyła się o 1.226 osób, tj. o 28,2%.

Grupa bezrobotnych nieposiadających zawodu na koniec 2008 r. liczyła 852 osoby, stanowiąc 21,4% ogółu bezrobotnych i w porównaniu ze stanem na koniec 2007 r. obniżyła się o 181 osób, tj. o 17,5%.

Silniejszy był zatem spadek bezrobocia wśród osób posiadających zawód; był on głębszy niż odnotowany w analogicznym okresie wśród całej populacji bezrobotnych o 2,1 punktu procentowego.

Na podstawie danych przedstawionych w tabeli 1 można zauważyć, że w porównywalnym okresie spadek liczby rejestrujących się bezrobotnych odnotowano w 5 z 10-ciu wielkich grupach zawodowych (w 2007 r. – w 7 wielkich grupach zawodowych). Najsilniejszy względny spadek liczby rejestrujących się miał miejsce w wielkiej grupie: przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (o 20%, tj. 4 osoby), technicy i inny średni personel (o 18,3%, tj. o 331 osób), pracownicy biurowi (o 7,6%, tj. o 244 osoby), robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (o 2,6%, tj. o 53 osoby).

Natomiast wzrosty napływu odnotowano w grupie: operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (o 11,0%, tj. o 43 osoby), specjaliści (o 7,4%, tj. o 63 osoby), pracownicy przy pracach prostych (o 4,1%, tj. o 20 osób).

Tabela 1. Napływ wg wielkich grup zawodowych w 2008 roku

Grupy zawodowe		„Napływ” bezrobotnych w roku		Wzrost/ spadek do 2007 roku	
		2008	2007	w osobach	w %
Ogółem		9.617	9. 558	- 59	100,6
z tego:					
1.	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	16	20	-4	80,0
2.	Specjaliści	920	857	63	107,4
3.	Technicy i inny średni personel	1.479	1. 810	- 331	81,7
4.	Pracownicy biurowi	244	264	- 20	92,4
5.	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	1. 263	1. 269	-6	99,5
6.	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy	231	227	4	101,8
7.	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	2. 001	2. 054	- 53	97,4
8.	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	433	390	43	111,0
9.	Pracownicy przy pracach prostych	510	490	20	104,1
10.	Siły zbrojne	-	-	-	-
	Bez zawodu	2.520	2. 177	343	115,8

Biorąc z kolei pod uwagę liczbę zarejestrowanych wg stanu na koniec 2007 r. i 2008 r. spadki odnotowano w 7 wielkich grupach zawodów, przy czym najgłębsze w takich grupach, jak:

- pracownicy przy pracach prostych - o 40,6% (o 181 osób),
- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy - o 39,7% (o 359 osób),
- pracownicy biurowi - o 32,8% (o 57 osób),
- rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy - o 31,2% (o 62 osoby),
- technicy i inny średni personel - o 26,7% (o 223 osoby).

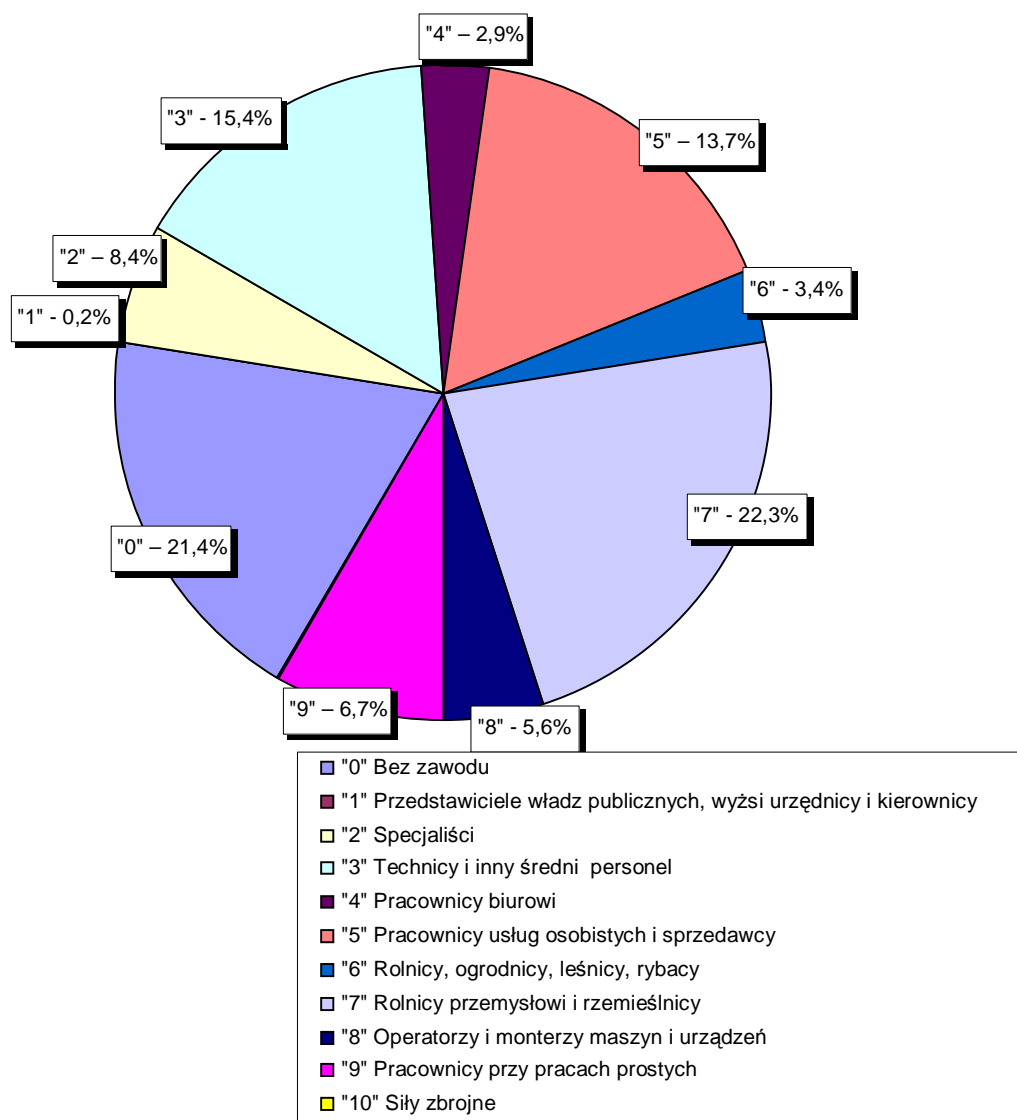
Tabela 2. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg wielkich grup zawodowych

Grupy zawodowe		Liczba bezrobotnych wg stanu na koniec		Wzrost/ spadek do 2007 roku	
		2008	2007	w osobach	w %
Ogółem		3.975	5. 382	- 1. 407	73,9
z tego:					
1.	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	6	5	1	120,0
2.	Specjaliści	334	314	20	106,4
3.	Technicy i inny średni personel	613	836	- 223	73,3
4.	Pracownicy biurowi	117	174	- 57	67,2
5.	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	545	904	-359	60,3
6.	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy	137	199	- 62	68,8
7.	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	885	1. 204	- 319	73,5
8.	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	221	267	- 46	82,8
9.	Pracownicy przy pracach prostych	265	446	- 181	59,4
10.	Siły zbrojne	-	-	-	-
	Bez zawodu	852	1. 033	- 181	82,5

Mimo znaczącego spadku w ogólnej liczbie bezrobotnych posiadających zawód, na koniec 2008 r.:

- najliczniejszą grupą pozostały osoby posiadające zawody z grupy „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”;
- znaczący był również odsetek osób bezrobotnych sklasyfikowanych w grupie „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy” oraz „technicy i inny średni personel”;
- co piąty z zarejestrowanych bezrobotnych był osobą nie posiadającą żadnych kwalifikacji zawodowych.

Strukturę bezrobocia na koniec 2008 r. według wielkich grup zawodowych przedstawiono na wykresie:

Wykres 1. Struktura bezrobotnych według wielkich grup zawodów – stan na 31 XII 2008r.

Tabela 3. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 m-cy wg wielkich grup zawodów w końcu 2008 r.

Grupy zawodowe		Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 m-cy		
		Liczba osób	Struktura %	Udział % do bezrobotnych ogółem
Ogółem		750	100,0	18,9
z tego:				
1.	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	-	-	-
2.	Specjaliści	55	7,3	1,4
3.	Technicy i inny średni personel	122	16,3	3,1
4.	Pracownicy biurowi	34	4,5	0,9
5.	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	126	16,8	3,2
6.	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy	33	4,4	0,8
7.	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	185	24,7	4,6
8.	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	50	6,7	1,3
9.	Pracownicy przy pracach prostych	72	9,6	1,8
10.	Siły zbrojne	-	-	-
	Bez zawodu	73	9,7	1,8

Można zauważyć, że zarówno w strukturze bezrobocia ogółem, jak i w strukturze bezrobocia wśród osób pozostających bez pracy dłużej niż 12 m-cy, najliczniej reprezentowane są identyczne wielkie grupy zawodowe: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, pracownicy usług osobistych i sprzedawcy, technicy i inny średni personel, pracownicy przy pracach prostych.

2. Bezrobocie według zawodów i specjalności

Przeprowadzona wg stanu na 31 XII 2008 r. analiza struktury bezrobocia na poziomie zawodów i specjalności pozwala zauważyć, że zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pile bezrobotni reprezentowali 455 zawodów, tj. o 19 zawodów mniej niż na koniec 2007 r.

Analizując zawody i specjalności, w których zarejestrowanych było co najmniej 50 osób bezrobotnych, na koniec 2008 r. wyodrębniono grupę 10 zawodów w najwyższym stopniu zagrażających pozostawaniem bez pracy (na koniec 2007 r. – 14 zawodów).

Bezrobotni sklasyfikowani w tej grupie na koniec 2008 r. liczyli 1. 049 osób, tj. 26,4 % ogółu zarejestrowanych, co w porównaniu ze stanem na koniec 2007 r. oznacza spadek o 808 osób (o 43,5%).

Kryterium zakwalifikowania na monitorowaną listę nie spełniały 4 kolejne zawody: technik rolnik, fryzjer, technik prac biurowych oraz szwaczka.

Tabela 4. Najczęściej reprezentowane wśród bezrobotnych zawody i specjalności w 2008 r.

Lp.	Kod zawodu, specjalności	Nazwa zawodu, specjalności	31 XII 2007		31 XII 2008	
			Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Miejsce rankingowe	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Miejsce rankingowe
1	2	3	4	5	6	7
	000000	Bez zawodu	1.033	-	852	-
1.	522107	Sprzedawca	508	1	289	1
2.	341902	Technik ekonomista	211	2	157	2
3.	512201	Kucharz	167	3	104	3
4.	712102	Murarz	104	7	85	4
5.	828206	Monter sprzętu ośw. i lamp elekt.	105	6	84	5
6.	743304	Krawiec	151	4	80	6
7.	241102	Ekonomista	84	8	72	7
8.	722204	Ślusarz	80	9	66	8
9.	913207	Sprzątaczką	111	5	57	9
10.	723105	Mechanik samochodów osobowych	73	11	55	10
11.	743604	Szwaczka	74	10	-	-
12.	419101	Technik prac biurowych	65	12	-	-
13.	514102	Fryzjer	64	13	-	-
14.	321208	Technik rolnik	60	14	-	-

W analizowanym okresie w populacji bezrobotnych zdecydowanie dominowali ponownie sprzedawcy, zajmujący pierwszą pozycję rankingową. Ich liczba na koniec 2008 r. zmalała jednak o 219 osób, a tempo tego spadku wyniosło 43,1% .

Kolejnym zawodem utrzymującym 2 lokatę pod względem liczby bezrobotnych był technik ekonomista, w przypadku którego odnotowano w 2008 r. spadek o 54 osoby, tj. o 25,6%.

Wśród zawodów o największej liczbie bezrobotnych znalazł się także kucharz. Profesja ta uzyskała trzecie miejsce w rankingu, aczkolwiek liczba bezrobotnych w tej kategorii zmalała w 2008 r. o 63 osoby, tj. o 37,7%.

Wysokie bezrobocie utrzymywało się także wśród osób posiadających następujące zawody:

- murarz - 4 pozycja w rankingu przy spadku liczby bezrobotnych o 19 osób (18,3%),

- monter sprzętu oświetleniowego - 5 pozycja w rankingu przy spadku liczby bezrobotnych o 21 osób (20,0%),
- krawiec - 6 pozycja w rankingu przy spadku liczby bezrobotnych o 71 osób (47,0%),
- ekonomista - 7 miejsce rankingowe przy spadku liczby bezrobotnych o 12 osób (14,3%),
- ślusarz - 8 miejsce rankingowe przy spadku o 14 osób (17,5%) liczby bezrobotnych w tym zawodzie,
- sprzątaczką - 9 pozycja w rankingu przy spadku liczby bezrobotnych o 54 osoby (48,6%),
- mechanik samochodów osobowych - 10 miejsce w rankingu przy spadku liczby bezrobotnych o 18 osób (24,7%) liczby bezrobotnych w tym zawodzie.

Stosunkowo niekorzystną sytuację osób bezrobotnych posiadających zawód z grupy monitorowanej weryfikuje poziom napływu do bezrobocia.

W najwyższym stopniu rejestrowali się bezrobotni bez zawodu. Stanowili oni 22,8% napływu do bezrobocia w 2007 r. i 26,2% napływu w 2008r.

Wśród nowo rejestrujących się osób bezrobotnych posiadających kwalifikacje zawodowe dominowali sprzedawcy. Napływ sprzedawców wykazywał przy tym tendencję spadkową, tj. z 669 osób w 2007 r. do 632 osób w 2008r. (94,5%).

Wysokim poziomem napływu cechował się zawód technik ekonomista, plasujący się na 2 pozycji rankingowej. Napływ techników ekonomistów zmniejszył się jednak z 451 osób w 2007 r. do 359 osób w 2008r. (79,6%).

Trzecie miejsce pod względem nowych rejestracji zajmowali kucharze. Napływ tej kategorii wyniósł w 2008 r. 263 osoby i wykazał poziom porównywalny do 2007r., tj. wzrost o 4 osoby (01,5%).

Wśród zawodów o najwyższym napływie byli także ekonomiści. Podaż tej kategorii w 2008 r. wyniosła 249 osób i spadła w porównaniu z 2007 r. o 13 osób (o 5,0%).

Piątą pozycję rankingową zajęli monterzy sprzętu oświetleniowego i lamp elektrycznych, których napływ w 2008 r. liczył 187 osób i w porównaniu z 2007 r. był wyższy o 24 osoby, tj. o 14,0%.

Znaczący napływ do bezrobocia w 2008 r. odnotowano wśród:

	napływ w 2008 r. w osobach	dynamika 2008/2007=100
- murarzy	176	109,3
- krawców	164	101,9
- mechaników samochodów osobowych	157	73,4
- ślusarzy	146	114,1
- sprzątaczek	132	128,2
- piekarzy	114	94,2
- techników mechaników	112	85,5
- techników żywienia i gosp. domowego	102	61,4
- techników budownictwa	99	107,6
- politologów	98	142,0
- fryzjerów	93	100,0
- techników handlowców	84	86,6
- techników prac biurowych	84	82,4
- kelnerów	83	102,5
- tokarzy	67	100,0

3. Oferty pracy według grup zawodów

Liczba ofert pracy, którymi Powiatowy Urząd Pracy w Pile dysponował w okresie 12 m-cy 2008 r. wyniosła 4. 238 i w porównaniu z 2007 r. zmniejszyła się o 816 (16,1%).

Zapotrzebowanie na pracowników o kwalifikacjach należących do wielkich grup zawodowych w 2008 r. przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5. Oferty pracy wg wielkich grup zawodów zgłoszone w 2008 roku

Grupy zawodowe		Oferty pracy zgłoszone w:		Dynamika w % 2008/2007 = 100
		2008 r.	2007 r.	
Ogółem		4.238	5. 054	83,6
z tego:				
1.	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	14	17	82,4
2.	Specjaliści	252	312	80,8
3.	Technicy i inny średni personel	485	514	94,4
4.	Pracownicy biurowi	524	628	83,4
5.	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	946	857	110,4
6.	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy	52	21	247,6
7.	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	591	1. 032	57,3
8.	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	410	695	59,0
9.	Pracownicy przy pracach prostych	849	978	86,8
10.	Siły zbrojne	-	-	-
	Bez zawodu	115	-	-

Za pośrednictwem Urzędu Pracy pracodawcy poszukiwali w 2008 r. najczęściej pracowników posiadających kwalifikacje przedstawicieli niżej wymienionych 10 wielkich grup:

	<u>udział do ofert pracy ogółem w %</u>
- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	22,3
- pracownicy przy pracach prostych	20,0
- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	13,9
- pracownicy biurowi	12,4
- technicy i inny średni personel	11,4
- operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	9,7
- specjaliści	5,9
- rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1,2
- przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	0,3

Porównywanie liczby ofert dysponowanych przez Urząd w 2007 r. i 2008 r. wskazuje , że względny wzrost propozycji zatrudnienia dotyczył bezrobotnych z 2 wielkich grup:

- rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy	-	o 147,6%
- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	-	o 10,4%

Zmalało znacząco zapotrzebowanie na pracowników z pozostałych wielkich grup, przy czym najgłębszy spadek propozycji pracy odnotowano dla grup robotników przemysłowych i rzemieślników oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń .

4. Oferty pracy według zawodów i specjalności

Analiza popytu na pracowników posiadających określone przygotowanie zawodowe wykazuje, że największa liczba ofert pracy w 2008 r. skierowana była do osób posiadających 10 rodzajów kwalifikacji:

- sprzedawców,
- robotników gospodarczych,
- techników prac biurowych,
- kierowców samochodów ciężarowych,
- kasjerów handlowych,
- kucharzy,
- sprzątaczek,
- magazynierów,
- techników administracji.

Oferty pracy na pracowników o tych kwalifikacjach stanowiły 43% (1. 823 oferty) zapotrzebowania pracodawców ogółem.

W dalszej kolejności wśród zawodów o największym zapotrzebowaniu uplasowały się:

- kierowca samochodów osobowych,
- kelner,
- szwaczka,
- robotnik budowlany,
- pakowacz,
- operator urządzeń przetwórstwa zbożowego,
- technik ochrony fizycznej osób i mienia,
- specjalista ds. marketingu i handlu,
- murarz,
- stolarz.

W w/w zawodach dysponowano 562 ofertami pracy (13,3% ogółu dysponowanych ofert).

W analizowanym okresie Urząd dysponował 115 ofertami pracy dla osób nie posiadających kwalifikacji zawodowych.

Sytuację w zakresie popytu na pracę bezrobotnych według zawodów i specjalności w 2008 r. ilustruje tabela 6.

Tabela 6. Popyt na pracę wg zawodów i specjalności w 2008 r.

Lp.	Kod grupy zawodu	Nazwa grupy zawodu	1 I - 31 XII 2007		1 I - 31 XII 2008	
			Liczba ofert pracy	% udział do ogólnej liczby ofert	Liczba ofert pracy	% udział do ogólnej liczby ofert
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem:		5 054	100,0	4 238	100,0
	w tym:					
	000000	Bez zawodu	0,0	0,0	115	2,7
1.	522107	Sprzedawca	488	9,7	552	13,0
2.	914103	Robotnik gospodarczy	468	9,3	410	9,7
3.	419101	Technik prac biurowych	313	6,2	213	5,0
4.	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	266	5,3	113	2,7
5.	421102	Kasjer handlowy	24	0,5	106	2,5
6.	512211	Kucharz	58	1,1	89	2,1
7.	913207	Sprzątaczką	80	1,6	88	2,1
8.	413103	Magazynier	154	3,0	87	2,1
9.	343101	Technik administracji	112	2,2	83	2,0
10.	341503	Przedstawiciel handlowy	35	0,7	82	1,9
11.	832101	Kierowca samochodu osobowego	62	1,2	71	1,7
12.	512302	Kelner	41	0,8	69	1,6
13.	743604	Szwaczka	1	0,02	65	1,5
14.	931301	Robotnik budowlany	77	1,5	59	1,4
15.	932103	Pakowacz	14	0,3	58	1,4
16.	827390	Oper. urz. przetw. zbożowego	-	-	50	1,2
17.	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	60	1,2	50	1,2
18.	241912	Specjalista ds. marketingu i handlu	60	1,2	49	1,2
19.	712102	Murarz	89	1,8	48	1,1
20.	742204	Stolarz	64	1,3	43	1,0
21.	341504	Telemarketer	47	0,9	38	0,9
22.	714101	Malarz budowlany	36	0,7	34	0,8
23.	512301	Bufetowy (barman)	36	0,7	33	0,8
24.	343201	Księgowy (samodzielny)	25	0,5	31	0,7
25.	743304	Krawiec	14	0,3	27	0,6
26.	743702	Tapicer	8	0,2	25	0,6
27.	514102	Fryzjer	24	0,5	25	0,6
28.	621201	Ogrodnik teren. zieleni	10	0,2	24	0,6
29.	722204	Ślusarz	85	1,7	21	0,5
30.	724301	Elektromonter instal. elektr.	5	0,1	21	0,5

Z danych dotyczących kształtowania się popytu na pracę w powiecie pilskim wynika, że największą liczbę ofert pracy w 2008 r. ponownie skierowano do sprzedawców. Charakteryzowali się oni również wysoką dynamiką wzrostu, wynoszącą w stosunku do 2007 r. 113,1%.

Wysoki popyt na pracę cechował zawód robotnik gospodarczy, który utrzymał 2 miejsce w rankingu ofert, wykazując przy tym dynamikę spadku w 2008 r. wynoszącą 87,6%.

Wysokie, trzecie miejsce rankingowe zajęli ponownie technicy prac biurowych, w przypadku których w 2008 r. liczba ofert pracy była jednak niższa w porównaniu z 2007 r. o 31,9%.

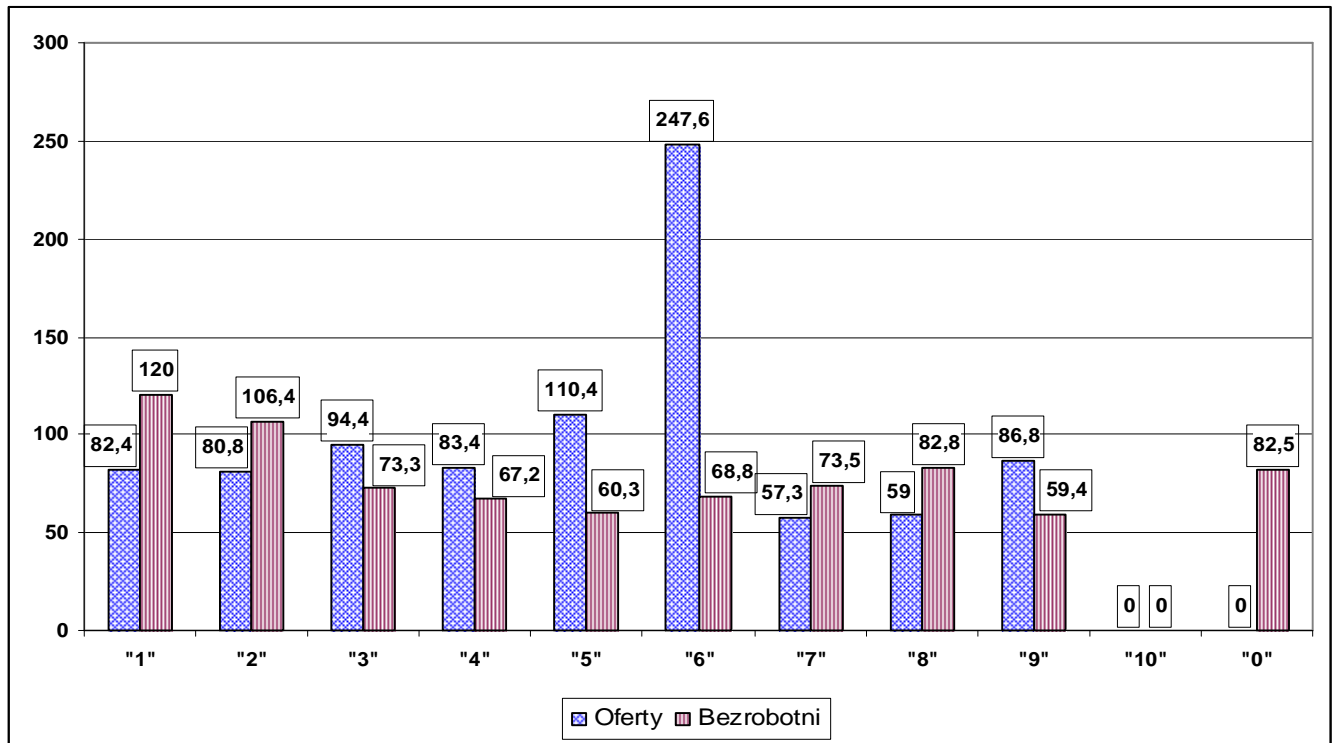
Na czwartym miejscu w rankingu w 2008 r. ponownie uplasował się kierowca samochodu ciężarowego. Zainteresowanie pracodawców tą grupą pracowników wyrażało się dysponowanymi przez Urząd 113 ofertami. Liczba ofert w tym zawodzie wahała się od 266 w 2007 r. do 113 propozycji pracy w okresie 2008 r. osiągając spadek dynamiki do 42,3%.

Wysoką dynamikę wzrostu, tj. 441,7% uzyskała grupa zawodowa: **kasjer handlowy**. Dysponowane przez Urząd oferty pracy w liczbie 106 uplasowały tę grupę pod względem popytu na 5 miejscu.

Wysokie lokaty na miejscach rankingowych odnotowano również w następujących zawodach:

	liczba ofert	2008/2007=100 w%
- kucharz	89	153,4
- sprzątaczk	88	110,0
- magazynier	87	56,5
- technik administracji	83	74,1
- przedstawiciel handlowy	82	234,3
- kierowca samochodu osobowego	71	114,5
- kelner	65	168,3
- szwaczka	65	6.500,0
- robotnik budowlany	59	76,6
- pakowacz	50	-
- operator urz. przetw. zbożowego		
- pracownik ochrony mienia i osób	50	83,3
- specjalista ds. marketingu i handlu	49	81,7
- murarz	48	53,9
- stolarz	43	67,2

Zmiany w poziomie dysponowanych przez Urząd Pracy ofert pracy i liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wg wielkich grup zawodowych przedstawiono na wykresie 2.

Wykres 2. Dynamika ofert pracy i liczby zarejestrowanych bezrobotnych w 2008r.

5 . Z a w o d y d e f i c y t o w e i n a d w y ż k o w e

5.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o średni miesięczny deficyt oraz nadwyżkę podaży i popytu siły roboczej

Podstawowym miernikiem określającym zawód na rynku pracy jako zawód deficytowy lub nadwyżkowy jest poziom średniego miesięcznego deficytu lub nadwyżki podaży siły roboczej w tym zawodzie. Jest on obliczany wg poniższego wzoru:

$$N = B - O$$

gdzie:

–

B – średnia miesięczna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w określonym zawodzie w analizowanym okresie,

–

O – średnia miesięczna liczba dysponowanych ofert pracy w określonym zawodzie w analizowanym okresie.

W oparciu o załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS-01 z rynku pracy, tj. informację statystyczną o bezrobotnych i ofertach pracy wg zawodów za 2008 r. ustalono listę rankingową 30 zawodów nadwyżkowych o najwyższym poziomie nadwyżki oraz listę 30 zawodów deficytowych o najwyższym poziomie deficytu.

Zestawienie poziomu bezrobocia oraz liczby ofert pracy wg zawodów wskazuje, że w najtrudniejszej sytuacji zatrudnieniowej w 2008 r. znajdowały się osoby posiadające następujące zawody nadwyżkowe o najwyższym poziomie nadwyżki w 2008 r.

Tabela 7. Ranking 30 zawodów o najwyższym poziomie nadwyżki w 2008 r.

Lp.	Nazwa zawodu, specjalności	Poziom nadwyżki w I półroczu	
		2007	2008
1	2	3	4
1.	Technik ekonomista	37,0	30
2.	Ekonomista	21,0	20
3.	Kucharz	16,8	15
4.	Mechanik samochodów osobowych	15,1	12
5.	Krawiec	12,3	11
6.	Murarz	6,0	11
7.	Ślusarz	3,6	10
8.	Technik mechanik	10,6	9
9.	Technik żywienia i gosp. domowego	13,8	9
10.	Politolog	5,8	8
11.	Piekarz	6,4	8
12.	Technik budownictwa	7,3	8
13.	Fryzjer	5,8	6
14.	Technik rolnik	6,3	5
15.	Technik handlowiec	7,2	5
16.	Tokarz	4,4	5
17.	Rzeźnik wędliniarz	3,3	5
18.	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	4,0	4
19.	Kelner	3,3	4
20.	Cukiernik	3,6	3
21.	Malarz tapeciarski	1,8	3
22.	Kucharz małej gastronomii	4	3
23.	Technik technologii żywności, przetwórstwo mięsne	3,9	3
24.	Stolarz meblowy	2,9	3
25.	Technik technologii żywności - cukrownictwo	2,2	3
26.	Technik ogrodnik	2,9	3
27.	Technik agrobiznesu	2,9	3
28.	Stolarz budowlany	0,6	2
29.	Technik ochrony środowiska	3,6	2
30.	Technik hotelarstwa	2,7	2

Z informacji zawartych w tabeli wynika, że zawody należące do grupy o najwyższym poziomie nadwyżki podaży nad popytem w 2007 r. utrzymały ten „status” również w 2008 r., mimo znacznego spadku liczby bezrobotnych ogółem. Z rankingu „wypadły” zawody: sprzedawca, szwaczka, lakiernik samochodowy, specjalista administracji publicznej, technik technologii odzieży.

Wśród zawodów nadwyżkowych w 2008 r. zdecydowanie najwyższym poziomem nadwyżki charakteryzował się zawód technika ekonomisty, który ukształtował się na poziomie 30.

Równie wysoki poziom nadwyżki uzyskał zawód ekonomisty – 20.

Wysokie od trzeciej do piątej lokaty w rankingu ponownie zajęli:

- kucharz – o poziomie nadwyżki – 15,
- mechanik samochodów osobowych – z nadwyżką – 12,
- krawiec – z nadwyżką – 11.

Za deficytowe o najwyższym poziomie deficytu w warunkach pilskiego rynku pracy uznano następujące zawody:

Tabela 8. Ranking 30 zawodów deficytowych o najwyższym poziomie deficytu w 2008 r.

Lp.	Nazwa zawodu	Poziom deficytu w roku	
		2007	2008
1	2	3	4
1.	Robotnik gospodarczy	-34,7	-29
2.	Technik prac biurowych	-17,6	-11
3.	Kasjer handlowy	-0,6	-8
4.	Kierowca samochodu ciężarowego	-19,7	-7
5.	Przedstawiciel handlowy	-2,2	-6
6.	Kierowca samochodu osobowego	-3,8	-5
7.	Pozostali operatorzy maszyn i urządzeń przetwórstwa zbożowego i pokrewni	0,2	-4
8.	Technik administracji	-4,8	-4
9.	Pomoc kuchenna	-2,8	-4
10.	Pakowacz	0,1	-4
11.	Pozostali kelnerzy i pokrewni	-4,8	-3
12.	Technik ochrony mienia i osób	-3,8	-3
13.	Magazynier	-8,2	-2
14.	Sekretarka	-1,8	-2
15.	Pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	-0,8	-2
16.	Pozostali sprzedawcy i demonstratorzy	-1,2	-2
17.	Doradca inwestycyjny	0,0	-2
18.	Specjalista ds. marketingu i sprzedaży	-2,3	-2
19.	Prasowaczka	-0,8	-2
20.	Pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	-16,8	-1
21.	Opiekun w domu pomocy społecznej	-1,6	-1
22.	Pozostali pracownicy ds. finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0	-1
23.	Woźny	-1,2	-1
24.	Monter mebli	-0,7	-1
25.	Pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	0,1	-1
26.	Rejestratorka medyczna	-1,2	-1
27.	Brukarz	-1,8	-1
28.	Asystent bankowości	-0,4	-1
29.	Archiwista	-0,2	-1
30.	Nauczyciel przedmiotów zaw. technicznych	-1,3	-1

Na podstawie zawartych w tabeli danych zauważyć można, że w 2008 r. znacznie spadło zapotrzebowanie na pracowników w zawodach:

- robotnik gospodarczy,
- kierowca samochodu ciężarowego,
- technik prac biurowych,
- magazynier,
- technik administracji,
- telemarketer.

Zapotrzebowanie na pracowników w tych zawodach przewyższyło jednak w ciągu roku ich podaż, co spowodowało zakwalifikowanie ich w 2008 r. do grupy zawodów deficytowych na rynku. Jako zawody deficytowe nie zakwalifikowały się: robotnicy budowlani stanu surowego i pokrewni, robotnicy budowlani, stolarze, konserwatorzy budynków, operatorzy maszyn do obróbki wyrobów z drewna, formierze odlewnicy.

5.2. Zawody nadwyżkowe i deficytowe wg wskaźnika intensywności nadwyżki oraz deficytu

Wszystkie występujące wśród bezrobotnych zawody poddano również analizie uwzględniając intensywność występującej w zawodzie nadwyżki lub deficytu.

W tym celu posłużono się wskaźnikiem intensywności nadwyżki lub deficytu w zawodzie obliczonym wg poniższego wzoru:

$$W = O/B$$

gdzie:

O – oznacza średnią miesięczną liczbę będących w dyspozycji Urzędu ofert pracy w danym zawodzie w 2008 r.

B – oznacza średnią miesięczną liczbę zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie w 2008 r.

W oparciu o dane statystyczne zawarte w załączniku nr 3 (wcześniej wymieniony) dokonano wyboru:

- 30 zawodów najbardziej deficytowych,
- 30 zawodów o minimalnym poziomie nadwyżki.

Ranking 30 zawodów najbardziej deficytowych na pilskim rynku pracy w 2008 r. przedstawia się następująco:

Tabela 9. Ranking 30 zawodów najbardziej deficytowych w 2008 r.

Lp.	Nazwa zawodu, specjalności	Wskaźnik intensywności deficytu w roku	
		2007	2008
1	2	3	4
1.	Prasowaczka	11,0	19,0
2.	Pozostali operatorzy gdzie indziej niesklasyfikowani	MAX	10,0
3.	Opiekun w domu pomocy społecznej	4,2	10,0
4.	Kasjer handlowy	1,4	7,6
5.	Brukarz	8,3	7,5
6.	Robotnik gospodarczy	9,0	7,0
7.	Opiekunka dziecięca	15,0	7,0
8.	Przedstawiciel handlowy	3,9	6,8
9.	Operator myjni	MAX	6,0
10.	Kierowca samochodu osobowego	3,9	5,1
11.	Pomoc kuchenna	3,6	4,6
12.	Sekretarka	2,7	4,8
13.	Woźny	2,8	4,4
14.	Pakowacz	0,9	3,6
15.	Kierowca samoch. ciężarowego	8,9	3,5
16.	Technik ochrony mienia i osób	4,0	3,1
17.	Instruktor nauki jazdy	0,7	3,0
18.	Pozostali maszyniści maszyn drukujących	0,0	3,0
19.	Kierowca oper. wózków jezd.	3,5	3,0
20.	Operator maszyny do obróbki skrawaniem	0,0	2,7
21.	Psycholog	MAX	2,5
22.	Technik prac biurowych	3,1	2,5
23.	Technik administracji	2,0	2,4
24.	Nauczyciel techniki	MAX	2,0
25.	Grafik komputerowy	3,0	2,0
26.	Formierz odlewnik	3,2	1,9
27.	Specjalista ds. marketingu i handlu	1,9	1,6
28.	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	2,2	1,5
29.	Magazynier	2,8	1,4
30.	Spawacz ręczny gazowy	0,7	1,3

Najniższy poziom nadwyżki charakteryzował w 2008 r. następujące zawody:

Tabela 10. Ranking 30 zawodów o najniższym poziomie nadwyżki w 2008 r.

Lp.	Nazwa zawodu, specjalności	Wskaźnik intensywności nadwyżki w roku	
		2007	2006
1	2	3	4
1.	Malarz – tapeciaryz	0,5	0,02
2.	Technik ochrony środowiska	0,04	0,04
3.	Technik budownictwa	0,04	0,04
4.	Mechanik samochodów osobowych	0,2	0,1
5.	Tokarz	0,2	0,1
6.	Cukiernik	0,2	0,1
7.	Dekarz	0,6	0,1
8.	Piekarz	0,4	0,1
9.	Rzeźnik – wędliniarz	0,4	0,1
10.	Ślusarz	0,7	0,1
11.	Mechanik samochodów ciężarowych	0,9	0,1
12.	Technik informatyk	1,1	0,2
13.	Technik handlowiec	0,1	0,2
14.	Elektromonter inst. elektr.	0,1	0,2
15.	Technik elektronik	0,5	0,2
16.	Posadzkarz	0,2	0,2
17.	Stolarz meblowy	0,2	0,2
18.	Technik elektryk	0,2	0,2
19.	Opiekunka domowa	0,0	0,2
20.	Stolarz budowlany	0,8	0,2
21.	Mechanik pojazdów samochodowych	0,7	0,2
22.	Technik logistyk	1,0	0,3
23.	Lakiernik samochodowy	0,2	0,3
24.	Kucharz	0,2	0,3
25.	Fryzjer	0,3	0,3
26.	Murarz	0,6	0,3
27.	Elektromechanik pojazdów samochodowych	0,2	0,3
28.	Błacharz samochodowy	1,0	0,4
29.	Kucharz małej gastronomii	0,1	0,4
30.	Robotnik drogowy	1,0	0,4

Poprawie w 2008 r. uległy możliwości zatrudnienia m.in. ślusarzy, murarzy, piekarzy, cukierników, stolarzy budowlanych, dekarzy, mechaników samochodowych, robotników drogowych, techników informatyków, techników logistyków.

5.3. Wskaźnik długotrwałego bezrobocia w zawodzie

Ważną zmienną wykorzystywaną do określenia zawodu jako nadwyżkowego, a jednocześnie określającą możliwości znalezienia w tym zawodzie zatrudnienia jest wskaźnik długotrwałego bezrobocia w zawodzie.

Jest on liczony wg poniższego wzoru:

$$\mathbf{Wd = Bd/B \times 100\%}$$

gdzie:

- Bd - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie, pozostających w ewidencji Urzędu łącznie przez okres 12 m-cy w okresie ostatnich dwu lat, wg stanu na koniec 2008 r.
- B - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie, wg stanu na koniec 2008 r.

W 2008 r. status długotrwanie bezrobotnych, tj. pozostających w rejestrze łącznie przez okres 12 m-cy w okresie ostatnich dwóch lat, posiadały 1.633 osoby, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 41,1 %.

W grudniu 2007 r. – 3.167 osób, tj. 58,8 % ogółu bezrobotnych.

Przedstawiciele zawodów o najwyższym w 2008 r. wskaźniku długotrwałego bezrobocia, a więc mający również najmniejszą szansę uzyskania pracy w posiadanym zawodzie to:

Tabela 11. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie wg elementarnych grup w 2008 r.

Lp.	Nazwa zawodu	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia w roku	
		2007	2008
1	2	3	4
1.	Operatorzy maszyn i urządzeń przetwórstwa zbożowego i pokrewni	10,0	100,0
2.	Operatorzy maszyn do obróbki drewna	0,0	66,7
3.	Położne	100,0	66,7
4.	Operatorzy maszyn do obróbki drewna i pokrewni	33,3	66,7
5.	Mechanicy precyzyjni	75,0	50,0
6.	Opiekunki dziecięce	75,0	50,0
7.	Pomocniczy personel medyczny	54,8	50,0
8.	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe	53,5	50,0
9.	Formierze odlewniczy i pokrewni		
10.	Tynkarze i pokrewni	30,0	50,0
11.	Nauczyciele przedszkoli	57,1	40,0
12.	Kierowcy samochodów osobowych	33,3	37,5
13.	Betoniarze	48,5	34,5
14.	Posadzkarze i pokrewni	66,7	33,3
15.	Elektrycy budowlani i pokrewni	61,1	33,3
16.	Spawacze i pokrewni	20,0	33,3
17.	Lakiernicy	10,0	30,8
18.	Kierowcy samochodów ciężarowych	45,8	30,4
19.	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	54,4	29,2
20.	Sprzedawcy i demonstratorzy	44,6	25,5
21.	Ślusarze i pokrewni	37,8	25,4
22.	Fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni	31,5	21,9
23.	Kelnerzy i pokrewni	35,6	16,3
24.	Murarze i pokrewni	28,8	15,9
25.	Robotnicy pomocniczy w bud. Ogólnym	36,8	15,8
26.	Kucharze	34,7	15,6
27.	Ekonomiści	26,2	15,3
28.	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki metali	22,2	14,3
29.	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	40,0	14,3
30.	Magazynierzy i pokrewni	37,5	18,5

5.4. Bezrobocie wg zawodów z uwzględnieniem sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności

Na podstawie załącznika 2 do sprawozdania MP i PS – 01 przeprowadzono analizę popytu i podaży siły roboczej w 2008 r. uwzględniając miejsca pracy bezrobotnych przed zarejestrowaniem (poprzednio pracujący) oraz oferty pracy dysponowane przez Urząd – wg sekcji PKD.

Zbiorowość bezrobotnych i oferty pracy będące w dyspozycji Urzędu w 2008 r. wg sekcji PKD prezentuje poniższa tabela:

Sekcje PKD	Bezrobotni		Oferty pracy	
	Zarejestrowani	Stan na 31 XII 2008	Pozyskane w ciągu roku	Stan na 31 XII 2008
1	2	3	4	5
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	160	82	88	1
Rybacktwo	6	0	5	0
Górnictwo	4	2	0	0
Przetwórstwo przemysłowe	1. 938	848	567	6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	23	10	22	0
Budownictwo	487	198	320	22
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	791	370	1. 087	28
Hotele i restauracje	157	68	272	7
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	196	103	201	11
Pośrednictwo finansowe	52	30	149	17
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	741	330	410	13
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	419	216	402	6
Edukacja	147	80	163	8
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	176	94	160	5
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	1.235	561	389	3
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0	1	3	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne	1	1	0	0
Działalność niezidentyfikowana	497	230	0	0
OGÓŁEM:	7. 030	3. 224	4. 238	127

Najwięcej ofert pracy pochodziło z sekcji, w której równocześnie zarejestrowanych było najwięcej bezrobotnych. Było to pięć następujących sekcji:

– handel hurtowy i detaliczny	-	1. 087 ofert,
– przetwórstwo przemysłowe	-	567 ofert,
– obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	-	410 ofert,
– administracja publiczna	-	402 oferty,
– działalność usługowa komunalna	-	389 ofert.

Wysoki wskaźnik udziału w ofertach pracy ogółem wystąpił także w sekcji: budownictwo (7,6 %), hotele i restauracje (6,4 %), edukacja (3,9 %), transport, gospodarka magazynowa i łączność (4,7%).

Analiza danych zawartych w tabeli pozwala też zauważyć, że największy poziom nadwyżki liczby zarejestrowanych bezrobotnych w porównaniu z liczbą zgłoszonych ofert pracy wystąpił w takich sekcjach jak:

	Poziom nadwyżki w osobach
- przetwórstwo przemysłowe	1. 371
- działalność usługowa komunalna	846
- obsługa nieruchomości	331
- budownictwo	167
- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	72

Zatem, do sekcji generujących w najwyższym stopniu zawody nadwyżkowe należały: przetwórstwo przemysłowe, działalność usługowa komunalna oraz obsługa nieruchomości.

Odmiennie ukształtowały się relacje pomiędzy podażą a popytem na pracę w sekcjach: handel hurtowy i detaliczny, hotele i restauracje, transport, gospodarka magazynowa i łączność, pośrednictwo finansowe, administracja publiczna, edukacja. W sekcjach tych wystąpiła nadwyżka ofert pracy w porównaniu z liczbą zarejestrowanych bezrobotnych uprzednio w nich pracujących. Sekcje te uznać zatem należy w 2008 r. za sekcje deficytowe, w których istnieje najwięcej szans uzyskania ofert pracy.

W n i o s k i

Z przeprowadzonej metodą monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych analizy rynku pracy za 2008 rok wynikają następujące generalne wnioski:

1. W roku 2008 podobnie jak w latach poprzednich, silniejszy spadek miał miejsce wśród bezrobotnych posiadających zawód niż w całej populacji bezrobotnych.
2. Wśród występujących w 2008 r. na pilskim rynku pracy 455 zawodów i specjalności (w 2007 r. – 690 zawodów):
  - 353 zawody i specjalności (77,6%) zaliczono do zawodów nadwyżkowych (w 2007 r. – 445 zawodów, tj. 64,5%),
  - 69 zawodów i specjalności (15,2%) zakwalifikowano do zawodów i specjalności deficytowych (w 2007 r. – 218 zawodów, tj. 31,6%),
  - 33 zawody i specjalności (7,3%) wykazały równowagę na rynku pracy (w 2007 r. – 27 zawodów, tj. 3,9%).
3. Do zawodów o najwyższym poziomie nadwyżki należały: robotnik gospodarczy, technik ekonomista, kucharz, murarz, sprzątaczką, krawiec, ekonomista, ślusarz, tokarz, technik budownictwa, stolarz budowlany, pomoc kuchenna, pracownik ochrony mienia i osób, pakowacz, specjalista ds. marketingu i handlu, grafik komputerowy, instruktor nauki jazdy.

Najwyższy z kolei poziom deficytu wystąpił w grupie zawodów: robotnik gospodarczy, kierowca samochodu ciężarowego, kasjer handlowy, kierowca samochodu osobowego, technik administracji, technik prac biurowych, opiekun w domu pomocy społecznej, magazynier, pracownik ochrony mienia i osób, operatorzy maszyn i przetwórstwa zbożowego i pokrewni.

Zawody zrównoważone na rynku pracy to m.in.: stolarz, tapicer, operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej, operator obrabiarek sterowanych numerycznie, maszynista maszyn offsetowych, kierowca autobusu, operator sprzętu do robót ziemnych.

4. Wśród nowo rejestrujących się dominowały zawody zajmujące wysokie miejsca w rankingach bezrobotnych, tj.: sprzedawcy, technik ekonomista, ekonomista, kucharz, mechanik samochodów osobowych, technik żywienia i gospodarstwa domowego, monter sprzętu oświetleniowego, politolog, technik budownictwa, technik mechanik, technik prac biurowych, kelner, fryzjer, murarz, ślusarz, krawiec, piekarz, sprzątaczką.
5. Największe zapotrzebowanie ze strony pracodawców odnotowano w takich zawodach jak: sprzedawcy, robotnik gospodarczy, technik prac biurowych, kierowca samochodów ciężarowych, kasjer handlowy, kucharz, sprzątaczką, przedstawiciel handlowy, kierowca samochodu osobowego, kelner, magazynier, technik administracji, szkutnik, murarz, ślusarz.
6. Biorąc pod uwagę sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności, sekcjami generującymi zawody deficytowe były:
  - handel hurtowy i detaliczny,
  - hotele i restauracje,
  - transport, gospodarka magazynowa i łączność,
  - pośrednictwo finansowe,
  - edukacja.

Były to sekcje o istotnej przewadze liczby zgłoszonych ofert w odniesieniu do liczby zarejestrowanych bezrobotnych.

Grupa sekcji generujących w najwyższym stopniu zawody nadwyżkowe w 2008 r. w porównaniu z 2007 r. zwiększyła się o ochronę zdrowia i były to:

- działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna,
- przetwórstwo przemysłowe,
- budownictwo,
- obsługa nieruchomości,
- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna.

Bezrobotni pracujący poprzednio w tych sekcjach mieli najmniejsze szanse uzyskania oferty pracy.